No. 144. 1861.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 30 November.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ3, franco per post ƒ3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks-, geboorte-, doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ1,50, voor elken regel daarboven 25 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

F. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 29 november.

De zitting der tweede kamer van woensdag was weder voor een groot gedeelte aan beschouwingen over de koloniale politiek der regering gewijd. Terwijl er dingsdag niet één spreker het woord ten gunste van het ministerie voerde, waren heden de voor- en tegenstanders gelijkelijk verdeeld. De heeren Gevers Deynoot, van Eck en van Nispen van Sevenaer voerden punten van verdediging en verontschuldiging voor het ministerie aan, ofschoon zij het ook niet geheel aan wenken en aanmerkingen lieten ontbreken; de heeren Tutein Nolthenius en de Brauw daarentegen verklaarden zich ongerust over de staatkunde welke de regering ten aanzien der koloniën volgt, terwijl de heer van Bosse hare handelingen op financiëel terrein naging. Daar geene leden het woord meer wenschten te voeren, was het de beurt der regering, om de gemaakte bedenkingen te wederleggen. De minister van financiën deed dit wat het financiëel gedeelte en de algemeene aanmerkingen betrof, en volgde daartoe de sprekers, die in de drie afgeloopen dagen het woord hadden gevoerd, op den voet.

Gisteren is de koloniale politiek van het kabinet onwikkeld door den minister van kolonien en tegen de in en buiten de kamer aangevoerde bedenkingen verdedigd. In den aanvang sprak hij een woord over den bezoldigden laster die in den laatsten tijd tegen hem was uitgestrooid, en gaf hij uitvoeriger inlichtingen over de aftreding van den minister van buitenlandsche zaken. Overgaande tot het hoofdpunt, zette hij zijn stelsel uiteen, hetwelk nederkwam op geleidelijke verbetering van het kultuurstelsel, gelijk art. 56 van het regeringsreglement dit voorschrijft, en op langzame oplossing van het kultuurstelsel in den vrijen arbeid, zoodanig dat de regering de voordeelen van het kultuurstelsel zal behouden. In den zelfden geest had de minister reeds in mei jl. tot de kamers gesproken. Hij wil verbeteren, maar niet sloopen. Het zou hem aangenaam zijn, dat de kamer eindelijk doe blijken wat zij wil, en dat hem een votum van vertrouwen of wantrouwen worde gegeven, opdat hij wete waaraan hij zich te houden hebbe.

Na den minister zetten de heeren Wintgens, Schimmelpenninck, Tutein Nolthenius en de Brauw hunne vroeger geopperde bezwaren op nieuw uiteen, terwijl als nieuwe sprekers de heeren Heemskerk Az. en Mijer optraden. De eerste wilde dat men, alvorens af te breken een vast stelsel zou hebben, terwijl de andere beweerde dat de minister een stelsel voorstaat dat door den vroegeren goeverneur-generaal Merkus veroordeeld is.

Van beide zittingen vindt men een meer uitvoerig verslag in het bijvoegsel van dit nommer.

De heer Mijer zette heden zijne rede in den zelfden geest voort. Ook de heeren van Hoëvell, van der Linden en Idzerda lieten zich ongunstig tegen de regering uit. De heer van Goltstein daarentegen verdedigde het ministerie. De heeren van Zuylen van Nyevelt en Duymaer van Twist kwamen nog nader op het door hen gesprokene terug.

In een artikel over het plan tot opheffing van het marine etablissement te Vlissingen, onder „Ingezonden stukken" in dit nommer voorkomende, worden denkbeelden ontwikkeld die eene naauwgezette overweging ten volle waardig zijn. De schrijver behandelt daarin de vraag of de verwezenlijking van het plan tot eene belangrijke bezuiniging kan leiden, en alzoo in het belang van het rijk is te achten.

Het beeft Z. M. den koning behaagd de straffe des doods waartoe Adriaan Polderman bij arrest van het provinciaal geregtshof in Zeeland, van den 3 julij jl. is veroordeeld, te verwisselen in eene tuchthuisstraf voor den tijd van twintig jaren, overigens met instandhouding van het arrest in zijn geheel.

Bij vonnis der arrondissements regtbank alhier, is gisteren uitspraak gedaan op het verzet door dr. D. J. Geersens, te Oostburg beteekend, tegen het vonnis den 6 september jl. bij verstek ten zijnen laste gewezen. Daarbij was hij tot f 25 geldboete veroordeeld ter zake van het uitoefenen van geneeskundige praktijk zonder daartoe bevoegd te zijn, als niet voorkomende op de lijst der bevoegd erkende geneeskunstoefenaren, omdat beweerd werd dat hij te Sint Laureyns (België) zou woonachtig zijn.

De door den opposant voorgestelde exceptie van nietigheid der dagvaard is, op grond der verklaringen van onderscheidene getuigen, aangenomen, omdat daaruit onder anderen bleek, dat de beklaagde tijdens het doen der dagvaard zich te Oostburg had nedergezet, daar een huis had gehuurd, een dienstbode hield, belasting betaalde, in die gemeente te spreken was enz., terwijl de dagvaarding te Sint Laureyns had plaats gehad.

Het onderzoek der hoofdzaak kwam alzoo door deze uitspraak te vervallen.

Tevens had de uitspraak plaats in de zaak van P. Siegers, gezagvoerder der stoomboot Stad Vlissingen no. 2, waarvan wij in ons nommer van 23 dezer melding hebben gemaakt. De regtbank heeft hem vrijgesproken van het feit, van een ambtenaar der direkte belastingen in de uitoefening zijner bediening te hebben bemoeijelijkt, en ontslagen van alle regtsvervolging, wegens beleediging van een bedienend beambte in de uitoefening zijner bediening aangedaan.

---

* Men schrijft ons heden uit Vlissingen:

„Aangaande de redding van den alhier gestationneerden loods G. Meijer, die zoo als men uit de dagbladen vernomen heeft, de eenig overgeblevene is van de ekipage van de noordsche bark Jason, welke omtrent de hoogte van Kijkduin gestrand is, verhaalt men het volgende:

„Het schip was zeilende langs de hollandsche kust ter bovengenoemde hoogte, toen het zoo onverwacht strandde, dat aan geen redding hoegenaamd meer te denken viel, en ieder slechts op eigen levensbehoud bedacht was.

„De loods door die zelfde gedachte aangespoord, bond zich vast aan een trap, waarmede hij het geluk had den wal te bereiken, alwaar hij, na zich losgemaakt te hebben, van vermoeijenis afgemat ineen zonk. Na in dien bewusteloozen toestand geruimen tijd te hebben doorgebragt, werd hij aldaar door een der strandvonders aangetroffen, die hem naar zijne woning vervoerde en liefderijk verzorgde. De gezagvoerder en de overige manschappen waren minder gelukkig geweest, en vonden allen hun graf in de golven: zoo als men weet, werden hunne lijken den volgenden morgen aan het strand gevonden."

Men verneemt dat door de eigenaren der benoodigde perceelen voor dat gedeelte der staats-spoorwegen, lijn Roosendaal-Bergen op Zoom en Tilburg-Breda, de overeenkomsten voor de onteigening geteekend zijn, en dat men weldra met het leggen der aarden banen.

Jl. zondag is te 's Gravenhage in 83 jarigen ouderdom overleden dr. F. J. van Maanen, staatsraad in buitengewone dienst, ridder der orde van den Nederlandschen leeuw.

Door de studenten in de geneeskunde aan de utrechtsche hoogeschool is een adres aangeboden aan den minister van binnenlandsche zaken, verzoekende dat zijne exc. aan den koning voordrage eene wijziging in art. 107 van het koninklijk besluit van 2 augustus 1815, ter regeling van het hooger onderwijs, waarbij hun de verpligting wordt opgelegd, alvorens den graad van doktor in de geneeskunde te kunnen erlangen, een akademisch proefschrift te schrijven en te verdedigen, wat dan voortaan onverpligt worde gesteld.

Benoemingen en besluiten.

ONDERSCHEIDINGSTEEKENEN. Verleend bij besluit van 27 november de zilveren baret, ingesteld bij besluit van 24 maart ll., aan J. van Haaften, hoogheemraad van den Alblasserwaard:

de zilveren medalje, ingesteld bij besluit van de zelfde dagteekening, aan F. W. Conrad, inspekteur van den waterstaat in de 2e inspektie; J. A. Beijerinck, hoofdingenieur van den waterstaat in het 10e distrikt; A. H. van Tienhoven, dijkgraaf van den Alblasserwaard; J. F. Augier, en J. Dirks, ingenieurs van den waterstaat.

LEGER. Pensioen verleend, ten bedrage van f 1005 's jaars, aan den kapitein van het 6e regement infanterie P. A. de Moraaz Mecima, naar aanleiding van zijn verzoek om op non-aktiviteit gesteld te worden.

Benoemd bij het 2e regement infanterie tot kapitein van de 3e klasse, naar ouderdom van rang, de 1e luitenant-adjudant van het regement grenadiers en jagers H. E. J. Heymans.

Overgeplaatst bij het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indië de 2e luitenant van het 4e regement dragonders, J. H. A. Yssel de Schepper, naar rang en ancienneteit.

BELASTINGEN. Benoemd tot ontvanger der direkte belastingen en akcijnsen te Zwijndrecht c. a., de heer J. J. van den Bosch, thans in die zelfde betrekking te Monster c. a.;

tot ontvanger der direkte belastingen, in- en uitgaande regten en akcijnsen te Monnikendam c. a., de heer H. J. Dauzon, thans ontvanger der direkte belastingen en akcijnsen te de Wijk, en

tot ontvanger der direkte belastingen en akcijnsen te Gent c. a., de heer J. J. van Raab van Canstein, thans in de zelfde betrekking te Millingen.

Kolonien.

De gisteren avond ontvangen berigten uit Oost-Indië melden o. a. het volgende uit de Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo, van 2 oktober:

Ter hoofdplaats Banjermasing is de rust niet gestoord geworden. De Tanah Laut is door eene bende van ongeveer 200 muitelingen onder Demang Lehman verontrust. De in tijds genomen maatregelen van onze zijde en de goede geest der bevolking in die afdeeling, schijnen echter de plannen van den vijand verijdeld te hebben; deze is ten minste zonder sukces teruggetrokken. In den avond van den 2 oktober kwam te Banjermasing de tijding, dat Demang Lehman, met dertig volgelingen, zich in den middag van dien dag te Martapoera had onderworpen. De togt naar Toendakkan heeft goede gevolgen gehad. De goed verdedigde vijandelijke kampong Toendakkan Besar en Ketjil zijn door de onzen bemagtigd. Van het oprukken der koeteinezen is nog geen berigt ontvangen.

Eene op drie uren afstands van Pantas Hambawang opgerigte vijandelijke versterking is door den kapitein J. C. Hamakers genomen; de luitenant Werdmuller van Elgg werd bij die gelegenheid ligt, en twee soldaten zwaar gekwetst.

Het is den luitenant-adjudant O. L. Reuter gelukt, de schuilplaatsen van de opstandelingen Mail en Aliachbar op te sporen, hun drie dooden, zijnde de broeder, schoonzoon en een volgeling van Aliachbar, te bezorgen, en verscheidene gevangenen te maken.

Op een togt met den goevernements stoomer Boni naar de Kapoeas zijn eenige vijandelijke versterkingen, waarvan sommige nog in aanbouw waren, vernield en de daarin aanwezige muitelingen verdreven.

— Uit Soerabaya wordt door den Oostpost gemeld dat het aantal nijverheidsondernemingen aldaar steeds vermeerderd wordt. De ontwikkeling der nijverheid gedurende de laatste vijf en twintig jaar is verbazend. Men kan thans de meest zamengestelde werktuigen vervaardigd krijgen. Op dit oogenblik (2 oktober) heerscht daar bovendien eene buitengewone bedrijvigheid op het marine etablissement, daar er een tal van oorlogschepen in reparatie ligt.

— De overlandpost uit Nederland, loopende tot 26 augustus, is den 4 oktober te Batavia aangekomen.

Aan het algemeen overzigt van de beide laatste nommers der mail-editie van het Bataviaasch handelsblad ontleenen wij het volgende:

De kommissie, door de regering voor de zaak der spoorwegen benoemd, heeft thans een kort overzigt van hare voorloopige werkzaamheden openbaar gemaakt door de officiële courant, welk verslag op nieuw van den bekenden ijver des heeren Stieltjes getuigt en de behoefte uit aan een uitbreiding van personeel.

Met het oog op dien ijver en de rigting der tegenwoordige regering vleijen wij ons met de hoop, dat het met deze kommissie — in onderscheiding van andere dergelijken — werkelijk van verslagen tot daden zal komen, eene verwachting die versterkt wordt door de ons uit Nederland geworden mededeeling, dat aan den heer Poolman c. s. koncessie is verleend tot den aanleg van een spoorweg op Midden-Java.

Men bedenke dat op Java de groote wegen, in den regel bestemd voor weinige reizende europeanen en den voetganger, goed worden onderhouden, maar de karrepaden, waarop de kleine man en industriëel hunne handelswaren vervoeren, op verregaande wijze worden verwaarloosd, omdat de heerediensten, voor de groote wegen gevergd, de krachten der bevolking te zeer uitputten, om ook de karrepaden behoorlijk te kunnen verzorgen. Zoo wordt hetgeen weelde is verpleegd, hetgeen behoefte is veronachtzaamd, en de willekeur van residenten, door geen duidelijke bepalingen op dit punt beteugeld, verbiedt hier en daar, ofschoon de karren zich door het slijk der modderpaden schier geen weg kunnen banen, onder bedreiging van strenge straffen het gebruik van de heerewegen.

Nederlandsch Indië verloor in korten tijd twee verdienstelijke ambtenaren: onlangs den heer A. J. F. Jansen, goeverneur van Celebes en onderhoorigheden, en korte dagen geleden den heer A. Meis, generaal-majoor van het indische leger, laatstelijk civiel en militair goeverneur van Sumatra's westkust. Beide uitmuntende door bekwaamheid, arbeidzaamheid en beminnelijkheid, had bovendien de een zich onderscheiden door een beleid- en zegenvol bestuur in Noord- en Zuid-Celebes; de andere door krijgsmansdaden in den javaschen oorlog en in meerdere expeditiën op Sumatra en Bali. Dezulken zijn het niet die zich [illegible] vermaken in het gehuichelde [illegible] hunner dienaren, maar die den ongeveinsden [illegible] hunner nakomelingschap.

[illegible] eentoonigheid [illegible] van den nieuwen goeverneur-generaal — wien het onlangs afgekon-

digd programma zijner ontvangst verpligt indien hij des avonds ter reede aankomt, aldaar tot den volgenden morgen te blijven liggen — is dezer dagen te Batavia op tragische wijze afgewisseld door een aanslag van zeer geheimzinnigen aard op het leven van zekeren heer T. Terwijl hij zich met zijne gade aan het genot eener oostersche siësta overgaf bemerkte deze een inlander met ontbloote kris, wiens dreigende gebaren haar gedurende meer dan een uur den moed ontnamen haren echtgenoot uit de rust te wekken, waarin hij eindelijk op vreesselijke wijze werd gestoord, toen de moordenaar hem twee gevaarlijke wonden toebragt. Deze is daarop verdwenen, en het mogt der policie tot nog toe niet gelukken hem op het spoor te komen of het oogmerk van den aanslag te doorgronden.

Eene andere, minder treurige misdaad, waarbij het slechts op de kas van het slagtoffer gemunt was, werd door een europeaan gepleegd, met duidelijker bedoeling en met niet mindere vermetelheid. Zekere B. heeft namelijk eenige valsche vendu-akceptatiën, voorzien van eene nagemaakte (?) handteekening van een vendumeester in eene der binnenlandsche residentiën, gediskonteerd, en heeft zich met de gelden uit de voeten gemaakt alvorens de onechtheid dier stukken was gebleken.

Eene zaak van misbruik van geheel anderen aard is dezer dagen, na veel opspraak te hebben gemaakt, voor goed beeindigd en niet ten nadeele van betrokkenen. Wij bedoelen de ontdekking van misbruiken aan den boom alhier, in der tijd ook in ons overzigt vermeld. Thans zijn twee ambtenaren, oogenschijnlijk met het oog daarop, „eervol uit 's lands dienst ontslagen met behoud van regt op pensioen."

In het algemeen kenmerken zich de laatste tijden door vrij karakteristieke regeringsdaden in Indië ten aanzien van het ontslag van sommige ambtenaren uit hunne betrekking. Zoo zijn gemelde heeren ontslagen eervol met pensioen, dus noch uit ongeschiktheid, noch wegens schuldige handelingen, doch ook niet op hun verzoek of wegens ouderdom. Zóó werd dezer dagen ook de sekretaris van Kediri „eervol ontslagen uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld." dus noch op verzoek, noch wegens ziekte, terwijl daarentegen de direkteur van het gymnasium slechts van zijne betrekking eervol werd ontheven onder toekenning van wachtgeld. Of zijn misschien zulke ongeregeldheden gewettigd sedert, onder het bestuur van den vertrokken landvoogd, de heer Bekking wegens schuldige handelingen als ambtenaar werd ontslagen niet eervol maar toch met pensioen?

Naast zulke zonderlinge besluiten tot ontslag, in den geest des heeren Pahud plaatsten zich niet minder bevreemdende tot benoeming van ambtenaren. Zoo heeft onlangs, als ware het krachtens uiterste wilsbeschikking van den afgetreden G. G., zijn adjudant, de majoor der infanterie de Seijff, voorgedragen tot hoofdingenieur bij de spoorwegopnamen, zonder dat deze het anders gevorderd examen heeft afgelegd.

Doch wij eindigen met klagen en hopen dat de regering van den landvoogd, dien wij deze week in ons midden verwachten, door meerdere stelselmatigheid en konsekwencie gekenmerkt moge zijn in de benoeming van ambtenaren. een gebied waarop geen der partijen zeker strikte stelselmatigheid zal afkeuren. en alleen zij die niet op eigen beenen kunnen voortkomen een kruiwagen verlangen.

Een verblijdende tijding mag aan dit minder aangenaam overzigt worden toegevoegd. Een der hoofden van den opstand van Banjesmasing, Demang Lehman, heeft zich, tijdens het vertrek der laatste tijdingen van daar, op den 2en october met 30 zijner volgelingen overgegeven. Men vergete echter niet dat deze onderwerping met eenige zonderlinge verschijnsels is gepaard gegaan, dat deze persoon een der minst beduidende hoofdmuitelingen is, dat de afloop van een belangrijken en gevaarlijken togt tegen Antassarie nog niet bekend is en naar het schijnt de koeteinezen daarbij weder achterwege blijven. Men vergete niet dat tegenover deze eene gelukkige, ja onverwachte. overgave de meening van velen overstaat, dat het er nog treurig in Bandjermasing uitziet en men matige zijne vreugde!

Trouwens de ontwikkeling der buitenbezittingen blijft altijd eene der zwaarste opgaven der koloniale politiek. Eene fataliteit dwingt ons tot onophoudelijke uitbreiding, waarbij met iederen nieuwen voetstap ons vermogen eene schrede verder te kort komt, tenzij andere mogendheden ons in opgedrongen en onverlangde gedienstigheid een handje komen helpen. James Brooke keert na uitbreiding zijner magt met zijne oogmerken voor een wijle naar Europa terug. Napoleon loert op het Oosten en de stem van den „waanzinnigen" Multatuli in zijne minnebrieven mag wel als een dreigende profetie worden overwogen, waar hij Frankrijks verhouding tot Engeland in zoo treffende en bezadigde woorden schildert, evenzeer als waar hij in kalme taal tot de kiezers het woord rigt, of op het oude aanbeeld slaat: verdrukking van den javaan.

Een ander werkje op literarisch gebied. in kalmer maar daarom niet minder boeienden toon geschreven, getiteld: „Op de grenzen der Preanger. reisschetsen en mijmeringen" door dr. J. ten Brink. zag dezer dagen alhier het licht. De versche indrukken van den nieuweling op Java toonen zulk eene zuivere opmerkingsgave, gevormd door de gelijke studie, en geven zulk een frisschen, bekoorlijken en over het geheel juisten afdruk van een deel der javaansche natuur en bevolking dat deze eerste pennevrucht des schrijvers, gebloosd door de oosterzonne, ongetwijfeld door den nederlandschen beminnaar van zijne overige lettervruchten met graagte zal worden genoten.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Gisteren is alhier ter verkoop aangeboden een windkorenmolen met woonhuis en gevolgen, op het bolwerk tusschen de Vlissingsche- en Langevijlepoorten; wijk Q no. 153. Verkocht voor f 5700.

Den 27 dezer: Eene hofstede te Kleverskerke, met 42 bunders 27 roeden 70 ellen. Verkocht voor f 9552. [illegible] roeden 40 ellen bouw- en weiland, mede aldaar gelegen. Verkocht voor f 406.

— Bij de publieke verpachting der heffing van het tolgeld op den straatweg tusschen Middelburg en Vlissingen, die gisteren heeft plaats gehad, is daarvan aannemer geworden de heer A. Monjé, te Vlissingen, voor een som van f 1406.

— De verpachting van het tol- of weggeld aan de beide tolpalen op den straatweg tusschen Vlissingen en Koudekerke, gedurende de jaren 1862, 1863 en 1864, heeft heden plaats gehad. Daarvan is aannemer geworden Arnout Meijer voor f 760 's jaars.

— Heden is te Vlissingen ter verkoop aangeboden het op de Caloot zittend engelsch evertschip, genaamd Blanche. Verkocht voor f 225.

Buitenland.

Algemeen overzigt.

Per telegraaf is dezer dagen berigt ontvangen dat de maritieme expeditie van de noordelijken der Vereenigde Staten, zich van Port-Royal en Beaufort heeft meester gemaakt. Beide plaatsen liggen in Zuid-Carolina niet ver van elkander, nagenoeg halfweg tusschen Charleston en Savannah. Beaufort vooral is eene stad van groote beteekenis; zij ligt 15 mijlen van de zee en is door een spoorweg aan Charleston verbonden. De troepen zouden den 12 november reeds tot aan de wallen van laatstgenoemde stad genaderd zijn, althans volgens een gerucht dat te Washington in omloop was. Bevestigt zich dit, dan maken de noordelijken zeker groote vorderingen. Maar toch schijnen de gevoelens in het noorden, over den vermoedelijken uitslag der expeditie, zeer verdeeld te zijn. Zij die in de eerste plaats op de uitwerking van zedelijk overwigt vertrouwen, stellen zich voor dat het zuiden door de bezetting van Charleston in een staat van desorganisatie is gebragt. Zij daarentegen, die meer de wederkeerige strijdkrachten in aanmerking nemen, wanen zich van den goeden uitslag nog geenszins verzekerd. Zij overwegen daarbij dat de landingstroepen niet meer dan 15,000 man bedragen; dat de generaal Beauregard ligtelijk met een gedeelte zijner magt zijne positie in Virginië zou kunnen verlaten, zonder dat zulks door den generaal Mac-Clellan bemerkt werd, en dat hij dus de landingstroepen in Zuid-Carolina zou kunnen verrassen.

Men weet nog maar niet wat er gebeuren zal met het amerikaansche schip dat dezer dagen de haven van Southampton is binnen geloopen. De Nashville ligt nog zoo als zij gekomen is, met de vlag der Zuidelijke staten ten top; aan boord heerscht eene doodelijke stilte en men heeft nog geen begin gemaakt met het herstel der verbrijzelde raderkasten. Van de plannen der regering verneemt men niets. Inmiddels heeft zich reeds een tweede incident voorgedaan van niet minder beteekenis en 't welk al zeer ligt aan Engeland aanleiding zal kunnen geven zich in den strijd tusschen de amerikaansche staten te mengen.

De zaak is deze: De heeren Mason en Slidell waren door de regering der Zuidelijke staten als kommissarissen naar Engeland gezonden. Zij deden de reis aan boord van de engelsche stoomboot Trent en werden tusschen St. Tomas en Havana door een amerikaansch oorlogschip der noordelijken met geweld gevangen genomen. De weinige bijzonderheden tot nog toe bekend, zijn we verschuldigd aan een telegram van het agentschap Reuter. Veel licht geeft het niet, maar we willen toch het verhaal van het gebeurde zoo als het daarin voorkomt, getrouw weder geven. „De engelsche paketboot Trent ontmoette in de baai van Bahama het noord-amerikaansche oorlogschip San Jacinto. Dadelijk heesch de engelsche boot de britsche vlag en de amerikaan deed het zelfde, maar gelijktijdig gaf hij vuur. De kommandant van de Trent vroeg naar de reden van deze vijandelijkheid. Het eenige antwoord was dat men het schip in zijn koers stuitte met den eisch, dat men twee officieren en tien manschappen van den amerikaan op het schip ontvangen en aan deze inzage van den passagiersrol geven zou. Dit werd geweigerd, zoo wel als de tweede eisch, tot uitlevering van de twee zich aan boord bevindende kommissarissen der zuidelijke konfederatie. Ook deze eisch werd natuurlijk niet ingewilligd.

„Toen gaf de bevelhebber van den amerikaan een sein, waarop 30 mariniers en 60 matrozen aan boord van de Trent kwamen. De bevelhebber van laatstgenoemde boot, die met de overbrenging der engelsche postpaketten belast was, protesteerde ten sterkste tegen deze wederregterlijke handelwijze, met de woorden: „Ik voer bevel op een schip, varende onder engelsche vlag en uit naam van Engeland verklaar ik uwe daad onwettig en eene schennis van het volkenregt, terwijl ik ze met zeeroof gelijk stel. Stonden mij genoegzame verdedigingsmiddelen ten dienste, dan zoudt gij 't niet wagen mij aan te vallen."

„Dit verzet had de uitwerking dat de amerikanen met blank geweer aan boord van de engelsche stoomboot kwamen en de kommissarissen gevangen namen. De postpaketten en depeches zijn echter niet in handen van de amerikanen gevallen, maar behouden in Engeland aangebragt."

Genoemde kommissarissen waren de zelfde aan wie het gelukt was aan boord van de Nashville de blokkade te schenden. Zij hadden zich toen naar Havana laten brengen en daar hebben zij zich aan boord van de engelsche paketboot begeven.

Terwijl in onze tweede kamer aanval op aanval tegen het ministerie gerigt wordt, gaat de belgische kamer van afgevaardigden voort met niet minder hevigheid de erkenning van Italië te bespreken. De partijen blijven daar echter naauwkeurig afgebakend en de verwachting der klerikalen dat de beide fraktiën der liberale partij in deze tot verdeeldheid zouden komen, heeft zich in geenen deele verwezenlijkt. Wel heeft het eenige bevreemding gewekt dat ook de heer de Brouckere die in de zitting van woensdag het woord voerde, zoo nadrukkelijk het tijdige der erkenning bestreed. Maar dit is een op zich zelf staand feit: de gewezen minister liet zich overigens met veel gematigdheid uit. Hij had liever gewild dat de kamer van afgevaardigden het voorbeeld van den senaat gevolgd en zich niet met Italië had bezig gehouden. Hij beweerde dat de zaken van binnenlandsch bestuur te zeer de belangstelling moesten wekken om zich langer met de buitenlandsche aangelegenheden bezig te houden. De zitting van den vorigen dag had mede geen nieuwe geschilpunten opgeleverd, maar we mogen toch niet onvermeld laten dat ook de heer de Theux zijne ongerustheid niet kon of wilde onderdrukken. Al wil men, zeide hij, den keizer van Frankrijk het plan niet toedichten om België te veroveren, dan behoeft men het zich daarom niet te ontveinzen dat aan gene zijde der grenzen zeer velen zulk een denkbeeld koesteren. Overigens verdedigden weder onderscheidene sprekers van beide zijden hunne bekende stellingen, en de heer Lebeau behaalde niet weinig sukces toen hij er op wees, dat van de banken der regterzijde geen enkele stem van verzet was opgegaan toen men eene naburige regering erkende welker optreding het signaal scheen te zijn voor den val van het parlementaire stelsel, en dat bij die gelegenheid een der aanzienlijkste leden der klerikale partij openlijk zijne vreugde te kennen gaf over hetgeen hij beschouwde als de volkomen verduistering der vrijheid.

Het kon niet wel anders of de argumenten der klerikalen moesten in Frankrijk weldra weerklank vinden. De Gazette de France, een orgaan der ligitimisten, betoogde dezer dagen dat België aan een betrekkelijk magtig rijk het regt heeft toegekend een zwakkeren staat te overweldigen en dan het bezit wettig te doen verklaren in naam der beginselen van een nieuw regt aan de revolutie ontleend. „Ieder is vrij in de keuze zijner beginselen — zeide de Gazette — omdat ieder zal geoordeeld worden naar de wetten waaronder hij zich vrijwillig geplaatst heeft. Wij hebben dus geen regt ons te beklagen over het besluit van het belgische ministerie. De dag zal eens aanbreken waarop wij de verklaring van dat kleine hof en die kleine kamer, in herinnering kunnen brengen." Het Journal de Bruxelles ziet daarin eene ernstige bedreiging, maar Le pays doet een poging tot geruststelling door te zeggen dat de Gazette de France vooreerst nog wel niet in de gelegenheid zal komen om hare bedreigingen te verwezenlijken, en dat het blad met niet meerdere juistheid de openbare meening van Frankrijk uitdrukt, dan de heer Dumortier die van België.

De half officiële parijsche dagbladen spreken nog altijd over plannen tot ontwapening op een toon als of het hun ernst ware. De gemoedelijke keizer die elken frank tweemaal omkeert voor hij hem uitgeeft, zou bepaald zijn verlangen hebben te kennen gegeven om het effektief van het leger van 467,000 op 392,000 man te brengen. Daartoe zal zich de bezuiniging bepalen: in de arsenalen kanongieterijen en andere wapenfabrieken heerscht voortdurend de zelfde bedrijvigheid. De kosten van de algemeene dienst, van het personeel der administratie — zegt Le pays — zijn volstrekt voor geen vermindering vatbaar.

De hertog van Proto Maddaloni, een der afgevaardigden uit de napelsche provincien bij het italiaansche parlement, heeft aan de vergadering en wetsvoorstel ingediend, 't welk tot strekking heeft de dynastie van Frans II in de Beide Siciliën te herstellen. Deze daad heeft te Turijn de algemeene verontwaardiging opgewekt, en den heer Ratazzi genoopt tusschenbeide te komen om den heer Proto te bewegen tot het nemen van zijn ontslag. Naar alle waarschijnlijkheid zal deze daar aan toegeven, te meer daar de openbare meening zich tegen hem verklaard heeft: de eed van getrouwheid aan den koning en gehoorzaamheid aan de wetten, welke hij als lid van het parlement heeft afgelegd, is dan ook moeijelijk met zijn voorstel in overeenstemming te brengen.

We waren voornemens geen woord meer te spreken over de archieven van het napelsche gezantschap, voor dat het geschil volkomen beslist zou zijn. De zaak schijnt echter, juist weinige dagen nadat weder de beslissing als zeker was voorgesteld, eene andere wending te hebben genomen. Dien tengevolge heeft de heer Tecco, gezant van koning Victor Emmanuel te Madrid, van zijne regering in last gekregen zijne paspoorten te vragen. De sekretaris van het gezantschap zal als zaakgelastigde achter blijven. Dit feit, wordt door het officiële dagblad van Italië medegedeeld en doet zien dat aan eene minnelijke schikking voor 't oogenblik niet te denken valt.

Te Madrid is een komité ontdekt dat zich ten doel stelt italiaansche troepen tot desertie aan te sporen. De schuldigen zijn in hechtenis genomen.

De Kölnische Zeitung bevat een eerst artikel over het nederlandsch-indisch beheer en Britsch-Indië. Dit opstel, behelzende een vlugtige historische schets, zal gevolgd worden door eene tweede, waarin het voor en tegen van de toepassing van het door Nederland en Indie gevolgde stelsel op Britsch-Indië zal worden behandeld.

Ingezonden stukken.

De opheffing van het maritiem etablissement te Vlissingen.

Ik behoor niet tot de genen, die in den maatregel door den minister van marine aangegeven om het maritiem etablissement te Vlissingen op te heffen, eene partijdigheid meenen te zien voor Amsterdam, Nieuwe Diep en Hellevoetsluis;

noch tot de zoodanigen, die beweren, dat de onmiddellijke omgeving van den minister, ja zelfs vroegere zeeofficieren, en ook belanghebbenden uit de hoofdstad, een voor Vlissingen ongunstigen invloed uitoefenen;

evenmin tot hen, die het vermoeden koesteren, dat de minister de gezegde opheffing van het maritiem etablissement te Vlissingen, aan de staten generaal, bij memorie van toelichting tot zijne begrooting, heeft dienstbaar gemaakt, eenig en alleen om die zoo zeer verhoogde begrooting eene gunstige

...gt te verzekeren, en alzoo de goedkeuring van dezelve te verkrijgen:

...sen, ik vlei mij den minister nog te veel onpartijdigheid, zelfstandigheid en goede trouw te mogen toekennen, om niet te vermoeden, dat, al waren de personen door hem geraadpleegd door nevenbedoelingen, of door vasthoudendheid aan eenmaal opgevatte begrippen geleid, zijne excellentie zelf alleen zal hebben op het oog gehad eene gewenschte bezuiniging in het belang van het rijk;

doch van dat gezichtspunt uitgaande veroorloof ik mij de beantwoording der volgende vragen:

1°. Zal de opheffing van het maritiem etablissement te Vlissingen leiden tot eenige belangrijke bezuiniging?

Wanneer het in de bedoeling van den minister lag het etablissement geheel op te heffen en te verlaten, en de gebouwen met den grond te verkoopen, dan ja, zoude daaruit dadelijk ... voordeel ontstaan, en voor het vervolg kosten van onderhoud worden bezuinigd?

Maar, uit de beantwoording van het voorloopig verslag op het ...e hoofdstuk blijkt, dat in Vlissingen steeds een station ... blijven van een deel der zeemagt, met een wachtschip, een equipagemeester en eenig personeel om de schepen van goederen en uitrusting te voorzien, en zoo wel de oorlogs- als koopvaardijschepen te kunnen dokken.

...genomen, zal men behouden een equipagemeester met een bureau en klerken ter bijhouding der boeken, tot het verrigten van het loopende schrijfwerk, en om alle de staten in triplo, quadruplo, quintriplo en hoe vele uplo's meer, maandelijks op te maken en aan het ministerie in te zenden, — een magazijnmeester, verantwoordelijk persoon, onder borgtogt, voor ontvang en uitgaaf en tot bewaring van rijksgoederen, alweder met personeel voor zijn bureau; een ingenieur van de marine tot het besturen *van*, en toe te zien *op* de werkzaamheden van herstellingen, dokken enz. van binnenvallende schepen en loodsbooten, want toch *voor* de werkzaamheden aan deze zal men niet terugkeeren tot den tijd van particulier onderhoud, gebleken zoo buitengemeen kostbaar te zijn;

voorts een personeel van bekwame scheeps- en huistimmerlieden, die op een gegeven oogenblik noch te Middelburg *noch te Vlissingen te verkrijgen zijn, om bij voorkomende* gelegenheid te kunnen gebruikt worden, ten gevolge waarvan, en om partij te trekken van zoodanig personeel, dat niet altijd tot voorschreven ... werk zal vinden, wel *van lieverlede* weder tot eenigen aanbouw zal moeten worden overgegaan, wil men het daggeld niet voor niet uitbetalen;

een goed kader van sjouwerlieden, welke des noods uit de bevolking van Vlissingen kan worden vermeerderd;

en eindelijk nog opzigters, bewaarders en magazijnknechts, allen even zeer noodzakelijk, zoo wel bij weinig, als veel te bewaren en te onderhouden.

Trouwens het voornemen om het werkvolk van de werf te Vlissingen over de andere werven te verdeelen geeft geene bezuiniging, want het alzoo vermeerderd personeel op de andere werven zal ook de zelfde uitgaven blijven vorderen.

De kosten van onderhoud van het dok en deszelfs voorhaven met de beschoeijingen, van de sluis, en de gebouwen in het algemeen, gelijk ook voor het behoorlijk diephouden van dok, voorhaven, en monding der laatste, allen blijven, welligt met eene geringe vermindering, toch altijd nagenoeg dezelfde, zal niet alles vervallen en onbruikbaar worden.

De bezuiniging zal alzoo bestaan in de opheffing der directie — zijnde een directeur en kommandant, voor de toelage boven zijn nonactiviteits-tractement — een griffier, en een of meer commiesen en klerken, die elders weder benoodigd zijn bij vermeerdering van werkzaamheden in de andere etablissementen, of in het genot van wachtgeld zullen worden gesteld.

Want men kan niet als bezuiniging doen gelden, dat de werf te Vlissingen zal ophouden te zijn een werf van aanbouw. Worden er schepen gebouwd, dan zullen die te Amsterdam niet minder kosten dan te Vlissingen, en brengt het aan te nemen systeem mede geene, of betrekkelijk geringe aanbouw, dan zijn deswegens, zoo min te Vlissingen als te Amsterdam uitgaven te doen.

Is alzoo de bezuiniging gering zal dan 2°. *elders de werf* beter zijn ingerigt dan te Vlissingen?

De gebouwen op de werf van aanbouw zijn met veel kosten in den jare 1814 van Antwerpen naar Vlissingen overgebragt en naar de behoeften doelmatig ingerigt, — hellingen zijn goed en voldoende, — de kappen tot bewaring van de schepen in *aanbouw zijn ruim en groot, voor alsnog weinig* herstel behoevende, — de werf is gescheiden in twee deelen voor aanbouw, en uitrusting, waardoor de onderscheidene ploegen werklieden meer afgezonderd van elkander blijven, ... minder verkwisting van tijd zeer bevorderlijk, en voor de ...derlijke werkzaamheden ruimere en ongestoorder gelegenheid aanbieden ... Ook de afscheiding ingeval van brand ... bevorderlijk voor de veiligheid, daar bij zoodanig ... een der beide deelen stellig bewaard kan blijven, en het onaangetast gedeelte ruime en zekere gelegenheid tot berging geeft.

Het ... in Vlissingen, kan ook in elk ander etablissement evenzoo zijn of worden.

Het personeel echter der ambachtslieden is nergens beter dan te Vlissingen, en kan dit ook elders niet worden. Men raadplege specificatien van vroegeren en lateren tijd, en allen zullen instemmen, dat de schepen te Vlissingen gebouwd, het ... waren gebouwd, afgetimmerd en bearbeid, geschilderd en uitgerust, en dit is geen vooroordeel maar eene waarheid, die eenvoudig daarop berust, dat de ambachtslieden van vader op zoon werkzaam aan de marine, door ijver en bekwaamheid zich aanbevelen, en, tevreden in hunnen kring, daarbij een bestaan vinden, dat zij op prijs stellen te behouden, gehecht ... zijn aan de stad hunner inwoning en buiten de onmiddellijke gelegenheid om door aanbod van meer daggeld, of andere voordeelen, de marine te verlaten en bij particulieren te ...werken.

Vlissingen heeft alzoo, wat betreft het personeel der ambachtslieden bij de marine in dienst, omdat het blijft en daardoor bekwamer en beter georganiseerd te achten is, alles vooruit boven de andere werven, vooral te Amsterdam en Nieuwediep, door de nabijheid van eerstgemelde plaats, waar het werkvolk *ligt wordt afgetrokken door meerder loon*, al mogt het maar zijn tijdelijk, en alzoo verloopt, ten gevolge waarvan de waarborg vervalt om steeds bekwame ambachtslieden *te hebben en te houden; terwijl het verblijf in eene* groote stad als Amsterdam en het Nieuwediep wegens het gedurig aanwezig zijn van eene aanzienlijke koopvaardijvloot, *ongunstig op het moreel der ambachtslieden werkt. De overbrenging* van ambachtslieden uit Vlissingen zoude de goede hoedanigheden, waarvan zij aldaar blijk geven, doen verminderen, daar *zij het prestige verliezen* van gehechtheid aan de plaats hunner geboorte of veeljarige inwoning, en, van daar verwijderd, zich zullen gevoelen als uit hunnen kring gerukt ten nadeele hunner zedelijkheid en bestendigheid.

Eindelijk 3°. zal Vlissingen minder veilig zijn dan Amsterdam, Nieuwediep of Helvoet?

Bij alle memorien dezer dagen aan den koning en de staten generaal ingediend is dat onderwerp behandeld, en wel voornamelijk bij een adres van de provinciale staten van Zeeland. Het zou dus overbodig zijn hier op nieuw de gevoelens te bespreken, die elders reeds met juistheid ontwikkeld, de veiligheid van Vlissingen niet stellen beneden die van de overige maritieme etablissementen. Ja er is grond te beweren dat het maritiem etablissement te Vlissingen veiliger is dan eenig ander, wanneer eene zeemagt, naar ons vermogen, de vesting steunen zal.

In Belgie toch, en *op* en *om* de Schelde, zal bij het uitbreken van oorlog tusschen de groote zeemogendheden, strijd worden gevoerd, en het ... van den krijg worden beslist.

Is nu het maritiem etablissement verlaten, zoo als men zich voorstelt, blijft het alleen een station met een wachtschip, dat het dok niet kan verlaten, en welligt een kanonneerboot voor de dienst der quarantaine, dan zal de eerste vloot de beste, die de Schelde zal bezetten, ook Vlissingen in bezit nemen, wanneer Nederlands neutraliteit niet anders wordt verdedigd, dan door de vuurmonden eener vesting, die van zee noch landzijde op zich zelf eenig tegenweer van belang kan doen, terwijl te verwachten zij, dat eene gewapende neutraliteit zal worden geëerbiedigd, wanneer tot steun der vesting zich *eenige zeemagt op* de Schelde bevindt, en uit Vlissingen kan voorzien worden, wat tot herstelling en uitrusting wordt vereischt; doch hetgeen de werf aldaar niet zal kunnen verschaffen *in den verlaten toestand, waarin het systeem van den minister* dezelve zal hebben gebragt.

Men herinnere zich den toestand in de jaren 1830 en 1831, wanneer *millioenen schats zijn uitgegeven om te voorzien in* de behoeften van het oogenblik, hetwelk bij wijze voorzorg in tijds kan worden gewijzigd of voorkomen.

Is alzoo de bezuiniging gering: — dat de minister niet met woorden maar met cijfers het tegendeel bewijze. Is de inrigting der werf beter dan elders. Bestaat er geene meerdere vrees voor onveiligheid te Vlissingen dan te Amsterdam.

Dan kan niet vertrouwen de vraag worden gedaan: Waarom moet het maritiem etablissement te Vlissingen worden opgeheven en nagenoeg verlaten?

Het rijksbelang vordert het niet, want ook zelfs in de toekomst is de bezuiniging gering. De administratie, die men te Vlissingen vermindert, zal wel bij de toenemende centralisatie en daaruit voortvloeiende werkzaamheden, op de andere werven vermeerderen. De uitgaven om Amsterdam in staat te stellen wat het worden moet, wat Vlissingen is bij geringe herstellingen, zijn bij tonnen gouds te berekenen, ongesproken van de verbetering van het noord-hollandsch kanaal, of de doorgraving van Holland op zijn smalst, waaraan millioenen schats zullen moeten worden besteed.

Met behoud van het bestaande zijn krachtiger bezuinigingen mogelijk, die gunstig op het eindcijfer der begrooting zouden werken.

Het is mijne roeping echter niet die aan te wijzen.

Kan en moet hetgeen hiervoren is gezegd door ieder die onbevooroordeeld en onpartijdig is, worden beaamd, is het dan billijk dat het maritiem etablissement te Vlissingen worde opgeheven, zelfs gebragt tot den verminderden toestand waarvan de minister gewaagt?

dat door zoodanigen maatregel de welvaart der gemeente, en van hare ingezetenen voor een groot deel worde vernietigd door het gemis van inkomsten, welke het bestaan van dit etablissement *onder alle klassen en standen vloeijen doet?*

dat eindelijk bekwame en nijvere ambachtslieden, aan de marinewerf werkzaam, zullen gedwongen worden om Vlissingen, hun geboortestad *of van veeljarige inwoning*, hunne vrienden en magen, en door velen hunner de met zuinigheid en opofferingen in eigendom verkregen woonhuisjes, te moeten verlaten, en te worden overgebragt naar andere plaatsen, waar zij als vreemden, welligt slechts gehuisd, en met gelijk daggeld, bij duurder levenswijs, morrende en mismoedig hun leven zullen moeten slijten?

Wel tracht de minister de bittere pil te vergulden door te wijzen:

op de bevolking der gemeente, als of het niet bekend ware, dat bij gebrek aan kapitaal en vermogen bij de ingezetenen, deze voor verreweg het grooter deel alleen van hunnen handenarbeid moeten leven, en de overigen van hunne ambtelijke betrekking en van den kleinhandel, weshalven de talrijkheid der bevolking bij vermindering van welvaart eer als reden tot bezwaar, dan van voorspoed is te achten;

op de sommen welke het nederlandsch en belgisch personeel van de beide loodswezens, tot een bedrag van f 225,000 jaarlijks in circulatie brengt: ofschoon wat te hoog opgevoerd, zeker eene aanzienlijke som, maar welke, wat het belgisch personeel betreft, ook niet geheel in Vlissingen blijft, en dan nog schier alleen moet dienen tot bevordering der welvaart van 10,000 inwoners, terwijl de loodsdienst van Belgie niet eens voortdurend te Vlissingen verzekerd blijft;

op het garnizoen dat zich te Vlissingen bevindt, waaromtrent wel mag worden aangemerkt, dat, gedurende het grootste deel *van het jaar, wel de vereischte kaders bezit*, doch in manschappen weinig talrijk is, terwijl de mariniers zouden kunnen worden aangevuld met ruim 300 man uit Amsterdam, het*welk men echter kan aannemen slechts tijdelijk te zullen zijn*, daar de mariniers toch zijn ingesteld tot het doen van dienst aan boord der oorlogsbodems, in Oost- en West-Indien, en ter *bewaking der werven, ten gevolge waarvan bij de uitbreiding* der werven te Amsterdam, Nieuwediep en Helvoet, het bestaande en te verkrijgen garnizoen van mariniers langzamer*hand weder zal verminderen, zoo niet geheel wegvallen;*

eindelijk op den daar te stellen spoorweg waarvan de tijd van in werking treden nog in de verte niet is te bepalen, maar aangenomen des ministers gestelden termijn, dan toch rijst de vraag, of de wensch, door zijne excellentie geuit, dat de voordeelen van den spoorweg het verlies van het maritiem etablissement zullen vergoeden, niet in strijd is met de uitdrukking zijner vrees voor de veiligheid van dat etablissement bij vijandelijken aanval, daar, volgens die zienswijze, [waaraan men evenwel niet te hechten hebbe] gelijke vrees zoude kunnen bestaan voor koopvaarders en koopmansgoederen.

Ziedaar wat ik heb gemeend in het waarachtig belang van het rijk en van de marine, tevens ook, om der gevolgen wil, te dat van Vlissingen aan het onbevooroordeeld en onpartijdig oordeel van wie het zij te onderwerpen.

Moge de minister nog tot andere inzigten komen, — de leden der staten generaal geene adhesie schenken aan het bestaande ministerieël voorstel of tot de verwezenlijking daarvan medewerken — en het geëerbiedigd hoofd van den staat zijne sanctie onthouden aan de opheffing van het maritiem etablissement te Vlissingen, op dat het zelve blijve zoo als het thans bestaat tot nut van het rijk, en der marine, en tot heil van Vlissingen. X.

Zeetijdingen.

Den 14 october jl. is te Batavia aangekomen het barkschip *Noordstar*, gezagvoerder I. Luteyn.

Volgens ontvangen berigt van den gezagv. C. Ouwehand, van Batavia, dato 14 oktober, zou hij met het barkschip *Susanna Elisabath den volgenden dag de reis herwaarts onder*nemen; schip en ekipage waren in goeden staat.

— Den 29 dezer zijn van Veere naar zee gezeild: het barkschip *Walcheren*, gez. van der Heijde; de nederlandsche brik *Helena Maria*, gez. Mulder, en de engelsche brik *Victoria*, gez. I. Jensenson; allen in ballast naar Newcastle.

Handelsberigten.

Graanmarkten.

Amsterdam 29 november.

Tarwe en gerst onveranderd.
Raapolie op zes weken f 42¼. Lijnolie op zes weken f 37.

Dordrecht 28 november.

Op de markt van heden was tarwe lager; rogge, gerst, haver, erwten en koolzaad prijshoudend; paardenboonen 20 cent en bruineboonen 50 cent hooger; raapolie williger.

Oostburg 27 november.

De aanvoer was heden weder ruimer dan vorige week en de kooplust redelijk voor goede tarwe en gerst, echter tegen lagere prijzen. Men betaalde voor tarwe f 11,25 a f 12, voor tweede kwaliteiten f 11,75 a f 11. Rogge f 8,60 a f 8. Nieuwe wintergerst f 6,60 a f 5,50. Zomer dito f 6,30 a f 5,75. Haver f 3,80 a f 2,75. Paardenboonen f 8,50 a f 8. Erwten f 11,50 a f 10,75.

Middelburg 28 november.

De aanvoer van heden was weder klein, zoo wel uit onze naburige eilanden als ook uit Walcheren; de vraag naar tarwe was niet groot, en echter kon men onder vorigen weekprijs geene puike tarwe losmaken. Jarige zeeuwsche tarwe werd niet geveild; nieuwe zeeuwsche dito gewone soort f 12, puike kwaliteit zou 25 cent meer opgebragt hebben; jarige walchersche werd aan f 11,75 de mud verlaten; puike nieuwe dito f 12,50, gewone f 12,25, mindere f 12 de mud. Jarige zeeuwsche rogge niet vrij van lucht werd aan f 7,50 verlaten; nieuwe dito f 9 a f 8,75. Gerst met genegen koopers, puike winter dito f 6,50 a f 6,30 mindere f 6; puike walchersche zomergerst f 6,25; zeeuwsche dito f 6 de mud. Walchersche witteboonen *weinig ter veil, en de beste waren niet beneden de f 13 te koop*, afwijkende soorten niet begeerd. Walchersche bruineboonen gevraagd doch niet getoond. Dito groene erwten zeer weinig *ter veil, voor de puike werd f 13 betaald, mindere soorten naar* rato; een partijtje groote erwten is f 15 de mud gekocht. Walchersche paardenboonen f 8,50 a f 8,25 gehouden. Zeeuwsche erwten noch paardenboonen waren er ter veil. Koolzaad niet getoond. In de prijzen van den olie noch van de koeken is ons eenige verandering bekend.

Gemiddelde marktprijzen.

	per ned. mud.		per ned. mud.
Tarwe . . .	f 11,— à f 12,50	Paardeboonen	f —,— à f —,—
Rogge oude .	- 7,50 à - 9,—	Gr. erwten .	- 12,50 à - 15,—
Gerst wint . .	- 6,— à - 6,50	Graauwe dito	- —,— à - —,—
Dito zom. .	- 6,— à - 6,25	Witte erwten .	- —,— à - —,—
Boekweit .	- —,— à - —,—	Kool en raapz.	- —,— à - —,—
Haver . . .	- —,— à - —,—	Aardappelen.	- 3,50 à - 5,50
Witteboonen	- 12,50 à - 13,—		per ned. pond.
Bruineboon.	- 15,— à - 15,50	Versche boter	f 1,— à f 1,08

Middelprijzen van bakbare tarwe f 12,25 en rogge f 9,—.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 29 november.

Nederland.	Certifik. Werkelijkeschuld	2½	pct.	63
	dito Nationale dito	3	„	75¾
	dito dito dito	4	„	99
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	139¼
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	101⅝
	Certifik. Hope & co.	4	„	—
	dito dito 1855, 6de serie.	5	„	93
	dito	6	„	—
	Aand. spoorweg			192¼
	Leening 1860	4½	„	80⅜
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	—
Spanje.	Obligatien	3	„	41⅛
	dito binnenlandsch	3	„	47
	Certifik. coupons bewijzen			—
	Krediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	45⅝
	dito amsterdamsche	5	„	68¾
	dito nationale	5	„	54¼
	dito 1847/1852	2½	„	23⅛
	Bank aktien	3	„	633
Belgie.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	45⅛
	dito nieuwe	3	„	44¼
Grenada.	dito			13½
Venezuela.	dito	2½	„	21¾
Illinois.	dito	7	„	—
Mexiko.	dito	3	„	25¼

Advertentien.

Bevallen van een Zoon M. J. VAN PUFFELEN, Echtgenoot van
Middelburg, J. F. M. VAN DER HELL.
den 27 November 1861.
Algemeene kennisgeving.

C. EESTERMANS en M. J. BUHLER, betuigen bij deze hunnen hartelijken dank voor de blijken van achting, bewezen bij hunne 25jarige Echtvereeniging.
Vlissingen, 30 November 1861.

Openbare Aanbesteding.

HET DIJKSBESTUUR der Polders **Ooster- en Sir-Jansland**, maakt bekend dat in het openbaar zal worden aanbesteed, op Woensdag 4 December 1861, des morgens ten 10 ure, in het Dorpshuis te **Oosterland**,

Het verhoogen en verzwaren van de Kade rond den Spuiboezem in Viane (Gemeente Ouwerkerk), en
Het leggen van eenen Leidam langs de Uitwateringskil aldaar.

Bestek en Voorwaarden liggen ter inzage ten Kantore van den Ontvanger-Griffier der Polders, en den Heer A. DE GRAAFF, Opzigter van den Waterstaat, beide te Zierikzee, alsmede te Zijpe bij M. ZOETER en te Zierikzee in het Hotel de Kroon, bij M. AUGUSTIJN; terwijl op Dingsdag 3 December 1861, aanwijzing van het werk, in loco, zal geschieden.
Oosterland den 22 November 1861.
Het Dijksbestuur voornoemd.
J. BOUMAN, Dijkgraaf.
W. M. H. DE JONGE, Ontv.-Griffier.

De Notaris Mr. K. WAGTHO, residerende te Tholen, zal, ten verzoeke van zijne Principalen, veilen en verkoopen

DE BUITENPLAATS
HET HOF VAN VOSSEMEER,

met de daarbij behoorende TUIN- en BOSCHGRONDEN, *staande en gelegen te* **Oud-Vossemeer**; 2 Perceelen **Zaailand** onder St.-Maartensdijk; 15 Perceelen **Zaailen Weiland** en een **Hoeftje** onder Poortvliet; een Perceel **Zaailand**, twee **Dijken**, den Peukschen en Molenvlietschen Dijk, met de daarop staande Boomen, onder Tholen, en twee Portien in de **Meestoof** te Sint Philipsland, behoorende tot de nalatenschap van wijlen den Heer W. J. VAN VOORST CATSHOEK.

De Veilingen zullen worden gehouden te **THOLEN**, tot den INZET op Maandag den 2 December en tot den VERKOOP op Maandag den 16 December 1861, des morgens om 10 ure.

PUBLIEKE VERKOOPING aan den **Zuid-[illegible]aaijert**, op Maandag den 2 December, des voormiddags om 10 ure, van de **Zweedsche SCHOONER Wilhelmina**, gevoerd geweest door Kapitein LASSEN, gekomen van Antwerpen, bestemd naar Gothenburg; — En op Woensdag den 4 December, te **Vlissingen**, des voormiddags om 11 ure, van den geheelen **INVENTARIS**, bestaande in Ankers, Kettingen, Zeilen, Want, Touwwerk, Rondhout en meer.
Alles des morgens te bezigtigen in de Nieuwstraat.
Informatien bij den Heer J. SMITH, Scheepsmakelaar te Vlissingen.

PUBLIEKE VERKOOPING te **Zoutelande**, op Dingsdag den 3den December, des voormiddags ten 11 ure, van p. m. **20 Lasten** door zeewater beschadigd

LIJNZAAD,

afkomstig van de aldaar gestrande Noordsche Bark *Emigrant*, gekomen van Archangel, bestemd naar Antwerpen.
Informatien bij den Heer J. SMITH, te Vlissingen.

OPENBARE VERKOOPING door den Notaris WOUTERSEN, Dingsdag 3 December 1861, 's morgens 10 ure, op de Buitenplaats Bussenvoosen, Gemeente **Oostkapelle**, van omtrent **80 zware EIKENBOOMEN** voor Werkhout, benevens eene partij **5jarig Essen, Elzen** en **Berken KAPHOUT** enz.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Woensdag den 4den December 1861, des voormiddags ten 10 ure, op de Hofstede bewoond geweest door wijlen JAN CHRISTIAANSE, in de Gemeente **Kleverskerke**, in het openbaar verkoopen: **2 Paarden, 6 Koeijen, 2 1½ jarige Vaarzen, 3 Schapen, 3 Kalvers**, 18 Hoenders, een Marktwagen, een Menwagen, eene Driewielskar, een Ploeg, 4 Eggen, een Snijbak, een Windmolen, Spek, voorts Bouw-, Melkers- en Zoldergereedschappen en wat meer zal worden geveild.

OPENBARE VERKOOPING op Donderdag den 5 December 1861, des namiddags ten één ure, ten overstaan van den Notaris P. VAN DE GRAFT en Getuigen, op het Noordplein, in het gesloopt wordende voormalig **Arm Wees- of Werkhuis**, van eene aanzienlijke partij

AFBRAAK EN WERKHOUT,

waaronder zware Eiken Balken, Gordingen, Muurplaten, Kinderbalken, Schutsel- en Mestputpalen, Eiken Sparren, Latten, Vloer- en Beschotdeelen, Schrooijen en meer andere Goederen, ten dage der Verkooping voor een ieder te zien.
Zijnde aldaar tevens UIT DE HAND TE KOOP:
Metselsteen, Pannen en Werkhout.

VERKOOPING AAN DE BANK VAN LEENING te Vlissingen,

op Donderdag den 12 December 1861, beginnende ten negen ure, van de openstaande PANDEN over de maanden Julij, Augustus en September 1860.
Daags te voren, des namiddags van twee tot vier ure; voor een ieder te zien.

NB. Het Goud en Zilver, in gemeld tijdvak beleend moet worden gelost of de beleening vernieuwd vóór of op Vrijdag den 6 December, en de overige Goederen vóór of op Dingsdag den 10 December 1861.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Woensdag den 18 December 1861, des voormiddags ten tien ure, op de Hofstede **Arendsrust**, in de Gemeente **Serooskerke**, bewoond door J. LOUWERSE, in het openbaar verkoopen **200 Wissen** droog Hard en Zacht **VAAMHOUT, 30** drooge **Stammen**, geschikt tot Werkhout, waaronder een Eiken Gaffel voor een Wipstaak,
5 à 6000 drooge Willigen **Mutsaards** en eene partij drooge **Spaanders**.

HOUTVERKOOPING OP TER LINDE, Gemeente **Serooskerke**, op Vrijdag 27 December 1861.

MANUFACTUREN EN NOUVEAUTÉS.

J. C. JANSEN, Vlissingen.

FINALE OPRUIMING der nog voorhanden zijnde Modellen van **Dames en Kinder MANTELS**, tot zeer verminderde Prijzen.

BORSTELMAKERIJ,
BLIK-, GALANTERIE- EN SPEELGOEDWINKEL,
Korte Noordstraat, L 88.

H. J. MARTIJN heeft de eer de ontvangst te berigten van eene ruime keuze in bovenstaande Artikelen, bijzonder geschikt voor **St. Nikolaas Cadeaux**, als: Pakhuizen, Schijfschieten, Camera Obscura, Magnetisch Huwelijks-orakel, Accordeons, Mondorgels, Jeu de Mots, Lotto-, Domino-, Combinatie-, Kubiek- en andere nieuwe Spelen, Chais en Paard, Karren, Elastieke Loop- en Badpop, Vestingen, Kinder Waschgereedschappen, Haren en Houten Hobbel- en Krukpaarden, Wollen Schapen, Schaapjes, Paardjes enz., Doozen met Speelgoederen in de grootste verscheidenheid; voorts diverse Moderateur-, Berlijner- en andere Lampen, Litografiën, witte en gekleurde Lampkappen, Theestoofjes, Brittania Trekpotten enz. enz., Portemonnaies en Sigarenkokers, Sigaren- en Tabakspijpjes, Lonten, Lucifersdoos, Windlucifers om Sigaren in de open lucht aan te steken, fijne Presenteerstellen, Theebladen, Dames Kapdoozen, Kinder Wandelstokjes enz. enz., benevens Kurken- en Gezondheidszolen, Voetbladen en Wasdoeken, te veel om te noemen.
Ten einde het doen eener keuze gemakkelijk te maken, zal alles in eene aparte Kamer netjes uitgestald zijn.

Van 1 December is te bekomen bij den ondergeteekende alle dagen **SCHILDPADSOEP.**
Vlissingen, 30 November 1861. **A. L. OUWERKERK.**

GECONCENTREERDE GROENTEN uit de Fabriek van de Maatschappij de Landbouwnijverheid Culenborg. Apotheker RIPPING.

IN LOSSING **BRUSSELSCHE KOLEN.**
H. J. DRONKERS.

IN LOSSING **RUHR SMEE- en KAGCHELKOLEN**, voor GEBROEDERS BOUDEWIJNSE.

BRUSSELSCHE KOLEN IN LOSSING voor JOHs. VAN DER LEYE, firma BEHEYDT & Co.

IN LOSSING per Schipper KLAVERS eene lading **BRUSSELSCHE KOLEN**, en is wachtende per Schippers VAN DE WIJNGAARD en VAN GEEDER, twee ladingen van de zelfde soort, voor
A. C. VAN ASSENDELFT.

Ook heden ontvangen **GECARBONISEERDE TURF**, uit de Kon. Geoctr. Carbonisatie-Fabriek van de Heeren VAN ENTHOVEN & Comp.

ONTVANGEN **Wagensmeer** à 30 cent per Kisje, **Schoensmeer** in Doosjes, 12 cent per dozijn, per 100 nog minder, benevens alle soorten van **Borstelwerk** tot lage prijzen, bij DEKKER Smalle Kade.

Bij den Boekdrukker S. VAN BEILANUS te Neuzen is van de Pers gekomen:

Een woord over de MARINEWERF te Vlissingen, aan het Gemeentebestuur dier Stad opgedragen, door F. CALAND. Prijs 30 cent.

ALOM TE BEKOMEN à *f* 1,25:

WIT EN ZWART,
DOOR
J. J. A. GOEVERNEUR.
MEDE VERSCHENEN:
ZWART EN WIT,

Prijs *f* 1,25 Uitgave van P. NOORDHOFF.

STOOMBOOT
TUSSCHEN
VLISSINGEN en ROTTERDAM
vice versa.
WINTERDIENST,

voor welke de dagen en uren van vertrek vastgesteld zijn, te weten:
van Vlissingen
Maandag, Woensdag en Vrijdag, 's morgens 8 ure,
van Rotterdam
Dingsdag, Donderdag en Zaturdag, 's morgens 8½ ure.

Agenten:

te Vlissingen,	de Heer	P. J. SIEGERS.
„ Goes,	„	W. ANEMAET.
„ Zierikzee,	„	W. ABELS.
„ Dordrecht,	„	P. BARENDRECHT.
„ Rotterdam,	„	C. J. v. d. GARDE.

De Directie,
D. DRONKERS.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in November—December.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Zaturdag	30	's morg.	9 ure.	Zaturdag	30	's morg.	6 ure.
Zondag	1	„	10	Maandag	2	„	7
Dingsdag	3	„	5	Woensdag	4	„	7
Donderdag	5	„	6	Vrijdag	6	„	8,30
Zondag	8	„	7	Maandag	9	„	9,45
Dingsdag	10	„	7	Woensdag	11	„	10,15
Donderdag	12	„	7,30	Vrijdag	13	„	6

SINT NIKOLAAS-GESCHENK
VOOR DE JEUGD.

NIJGH'S BEWEEGBAAR PRENTENBOEK.

De Kinderen hebben, om maar iets te noemen, eene Buitenplaats, een Vuurspuwenden Berg of iets dergelijks voor zich: trekken ze maar even aan een reepje Papier, dan worden zij verrast door de onverwachte vertooning van een Schip in volle zee, een Waterval enz. Die snelle en afwisselende tegenstellingen maken het ongetwijfeld tot een hoogst welkom Cadeau. Prijs *f* 1,50.

NIJGH'S NIEUW BEWEEGBAAR PRENTENBOEK.

Alweer **Beweegbare Prenten.** Dit zijn koddige episoden van den grappigen CLOWN en zijn Kameraad. Men ziet die twee vrolijke gasten voorgesteld op het oogenblik dat zij guitenstreken uitvoeren, en zoodra men aan het reepje trekt ziet men den afloop, die voor de beide maken niet altoos heel prettig is.
Prijs *f* 1,50.

TE BEKOMEN BIJ DEN BOEKVERKOOPER HOUPT.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL

VAN DE

MIDDELBURGSCHE COURANT

van zaturdag 30 november 1861.

(Editie van vrijdag avond 8 ure.)

Gemeenteraad van Middelburg.

Zitting van 27 november.

Voorzitter de heer Bijleveld van Serooskerke.

Afwezig de heeren Sifflé, Caland, van de Graft en Verbrugge, allen door ambtsbezigheden verhinderd.

Na de voorlezing en goedkeuring der notulen, berigt de heer van Diggelen dat hij, op aanzoek van den heer Damme en vele raadsleden, zijn verzoek om ontslag als lid der kommissie voor de gasaangelegenheden, in de vorige zitting gedaan, intrekt. Dit berigt wordt, volgens den voorzitter, ongetwijfeld met genoegen door den raad vernomen.

De voorzitter deelt mede dat zijn ingekomen: *a.* berigt van bovengenoemde afwezige leden;

b. eene missive van gedeputeerde staten dezer provincie, van 22 dezer, waarin zij verklaren te berusten in het den 27 oktober jl. genomen raadsbesluit tot het verleenen van subsidie aan het burgerlijk armbestuur voor 1862. Hieraan zal alsnu de noodige uitvoering worden gegeven, terwijl de missive voor kennisgeving wordt aangenomen;

c. van de zelfden, eene missive van gelijken datum, houdende mededeeling dat de minister zwarigheid maakt om het besluit van 21 oktober jl. omtrent art. 3 van het besluit tot heffing van schoolgelden „waarbij kinderen van openbare hoofd- en hulponderwijzers op de school waar hun vader onderwijs geeft, voor zoo veel de scholen voor het lager onderwijs betreft, aan de heffing niet zijn onderworpen,” aan 's konings goedkeuring te onderwerpen, omdat die vrijstelling in strijd is met art. 172 der grondwet. Dat hieruit echter geen bezwaar kan ontstaan, daar de raad de bevoegdheid heeft om de traktementen der onderwijzers te verhoogen met het bedrag der schoolgelden die zij alsdan voor hunne kinderen moeten betalen, waarom dan ook aan den raad wordt voorgesteld ten dezen opzigte nader te overwegen.

Op voorstel des voorzitters wordt besloten deze missive te stellen in handen der kommissie ad hoc.

Voorts brengt de voorzitter ter kennis der vergadering dat het suppletoir kohier no. 2 van de plaatselijke direkte belasting voor 1861 (hoofdelijken omslag) sedert 12 dezer heeft ter visie gelegen en geene reklames zijn ingekomen. Het wordt gearresteerd tot een bedrag van f 45,52½, en zal ter inzage worden gelegd, om later aan gedeputeerde staten te worden opgezonden.

Is ingekomen eene missive van R. Weemhoff, onlangs benoemd tot beurtschipper in het veer van Middelburg op Utrecht, dat hij voor deze betrekking bedankt, uit hoofde hij bezwaar heeft tegen de voor dat veer vastgestelde verordening en om meer andere redenen.

Deze missive wordt voor kennisgeving aangenomen, en burgemeester en wethouders zullen hieraan de noodige publiciteit geven, ten einde te wachten of zich nadere sollicitanten voor deze betrekking zullen opdoen.

Wordt voorgelezen: *a.* het door den deurwaarder A. M. van Heuven den 22 dezer aan de firma Robbé en comp., koncessionarissen der gasverlichting, beteekende exploit, in gevolge het in de zitting van 20 dezer daartoe genomen besluit (zie het nommer dezer courant van 23 november);

b. een exploit, door den deurwaarder Joh. Kulderij, den 23 dezer, namens genoemde firma beteekend aan de gemeente Middelburg, waarbij zij kennis geeft van het den vorigen dag aan haar beteekende exploit en verklaart dat zij bereid is om het gevorderd onderzoek te doen plaats hebben, voor wat betreft de hoedanigheid en deugdelijk van het gas, onder protest evenwel tegen alle eventuële uitlegging van gemeld exploit als of zij zich zou willen onttrekken aan de nakoming der door haar aangegane verbindtenissen.

Na de voorlezing dezer beide stukken meent de voorzitter dat de raad zal ontwaren dat er eene procedure tot ontbinding van het kontrakt aanstaande is, waartoe burgemeester en wethouders dan ook adviseren, indien de koncessionarissen nalatig mogten blijven in de namens de gemeente gedane vordering.

Na enkele gemaakte opmerkingen, herinnert de voorzitter aan art. 199 der gemeentewet, hetwelk voorschrijft dat eerst een regtskundig onderzoek omtrent het voeren van eenig regtsgeding door het gemeentebestuur moet worden ingesteld en aan gedeputeerde staten medegedeeld, alvorens daartoe van deze magtiging te kunnen erlangen. Hij stelt daarom voor eene kommissie uit den raad tot het instellen van zoodanig regtskundig onderzoek te benoemen.

Een voorstel van den heer van Deinse, „om dat onderzoek niet door eene kommissie uit den raad maar door niet-raadsleden te doen plaats hebben,” moet, na wederlegging door den heer van Diggelen en den voorzitter, door gemis aan de noodige ondersteuning, buiten aanmerking blijven.

Met goedkeuring der vergadering wijst de voorzitter de leden eener kommissie van onderzoek aan, waartoe worden uitgenoodigd de heeren Snouck Hurgronje, wethouder, Rekker en van Deinse, die zich allen deze keuze laten welgevallen.

Aan de orde is de benoeming van een hoofdonderwijzer aan de openbare school voor gewoon en meer uitgebreid lager lager onderwijs voor jongens, waarbij de heeren Lambrechtsen van Ritthem en van Visvliet met den voorzitter en sekretaris het stembureau uitmaken.

De voorzitter herinnert dat op de voordragt zijn geplaatst de heeren P. D. Koning, dag- en kostschoolhouder te Bergen op Zoom; G. Blokhuis, bijzondere dag- en kostschoolhouder te Leerdam; L. Dekker, openbaar hoofdonderwijzer te Oosthuizum, en M. H. Kottman, hulponderwijzer met den rang van hoofdonderwijzer alhier.

Daar geen der leden eenige nadere inlichting omtrent de voorgedragenen verlangt, wordt tot de benoeming overgegaan en met algemeene stemmen bij eerste stemming verkozen: de heer P. D. Koning, dag- en kostschoolhouder te Bergen op Zoom.

De verdere uitvoering van dit besluit wordt aan burgemeester en wethouders opgedragen.

Vervolgens brengt de heer Lantsheer rapport uit, namens de kommissie in wier handen is gesteld het adres van eenige ingezetenen dezer gemeente, inhoudende bezwaren tegen de heffing van 50 cent voor elke kar die door den pachter van den beerput wordt weggehaald (ingekomen in de zitting van 24 julij jl. en voorkomende in ons nommer van 27 julij).

Het ingewonnen berigt omtrent de gegrondheid der klagten van de ingezetenen heeft der kommissie nog niet duidelijk doen zien of die bezwaren al of niet juist zijn. Zij stelt daarom bij de konklusie van haar rapport voor om nogmaals een onderzoek te doen plaats hebben vóór 1 januarij 1862, daar met 30 april des volgenden jaars de termijn van verpachting geëindigd is. Op verlangen van den pachter zelven zou bij de ruiming een opzigter van wege de gemeente kunnen worden geplaatst ten einde zich te overtuigen in hoeverre van de zijde des pachters reden tot klagten worden gegeven, terwijl hij bereid is de daarop vallende kosten te vergoeden uit de 50 cent die door hem per kar geheven worden.

De heer van Uije voegt daarbij dat de pachter dit toezigt heeft gevraagd om te toonen dat hij zijn pligt vervult en een dergelijk onderzoek niet vreest.

Naar aanleiding van dit advies der kommissie, wordt besloten dat burgemeester en wethouders een zoodanig onderzoek op de voorgestelde wijze zullen doen plaats hebben.

Nog brengt de heer Lantsheer een advies uit, namens de kommissie ad hoc, ten opzigte van den in hare handen gestelden brief van den schoolopziener in het 1e schooldistrikt dezer provincie (zie het nommer dezer courant van 16 dezer), met verzoek dat de kommissie diligent worde gehouden, daar zij uit hoofde der afwezigheid van den heer Sifflé, geen rapport over deze zaak kan uitbrengen. De kommissie zal waarschijnlijk adviseren tot aanneming van het voorstel, maar daar zij eerst het noodige getal hulponderwijzers wenscht te kennen en tot bevordering van spoed, stelt zij voor om dien brief van den schoolopziener te zenden naar de plaatselijke schoolkommissie, ten einde deze aan den raad berigte of, overeenkomstig het voorstel in den brief vervat, een getal van 7 hulponderwijzers op de school voor minvermogenden, van den heer Gouka, genoeg is.

Overeenkomstig dit voorstel wordt besloten en daarna de vergadering gesloten.

Gemeenteraad van Goes.

Zitting van 22 november.

Afwezig de heeren Hochart, Smallegange, van den Bosch en van de Putte, allen ongesteld, met kennisgeving.

De notulen der vorige vergadering zijn gelezen en goedgekeurd.

Aan de orde is het door de daartoe benoemde kommissie (de heeren van den Bosch, van de Putte en de Knokke van der Meulen) opgemaakt rapport en voorstel, betrekkelijk het verzoek van den heer W. A. de Laat de Kanter, om alsnog te erlangen f 100 voor 4 maanden restitutie van hoofdelijken omslag over 1858, die hem herhaaldelijk zijn geweigerd.

De kommissie geeft als haar gevoelen te kennen: 1. dat de vordering niet verjaard is, omdat zij is gedaan binnen zes maanden na den afloop van het dienstjaar waartoe zij betrekking heeft; 2. dat de adressant drie maanden met zijn gezin buiten de gemeente heeft vertoefd en dus volgens de wet aanspraak heeft op remissie over dat tijdvak; 3. dat hij wel persoonlijk, doch niet met zijn gezin, ook de vierde maand is afwezig geweest, en dus over die maand niet ontvankelijk is in zijne vordering.

De deliberatien daarover geopend zijnde, bedankt de voorzitter de kommissie en zegt dat burgemeester en wethouders dat voorstel overnemen, niet uit overtuiging, maar uit eerbied voor het arrest in zake jhr. Versluys door den hoogen raad gewezen.

Hierna wordt het voorstel met eenparige stemmen aangenomen.

Door burgemeester en wethouders zijn in geschrift gebragt de geuite gevoelens van de raadsleden over het behoud der kamer van koophandel, welk stuk wordt goedgekeurd en tot opzending besloten.

Wordt gelezen een brief van heeren gedeputeerde staten, waarin de meening wordt geuit, dat de raadsbesluiten waarbij vrijdom van sas- en havengeld is verleend voor de waterschepen, uitsluitend bestemd tot vervoer van garancinewater uit de hier bestaande fabrieken, in strijd zijn met de wet, met uitnoodiging die in te trekken, daar zij ze anders ter vernietiging aan den koning zullen voordragen.

Burgemeester en wethouders stellen voor de bedoelde besluiten te handhaven, op grond dat het sas- en havengeld geheven moet worden naar de tonnenmaat, op te maken uit de meetbrieven, en de belasting uitsluitend door de schippers moet worden voldaan; dat de oneigenlijke benaming van waterschepen, waaronder de drijvende reservoirs niet kunnen gerangschikt worden, noch van meetbrief voorzien, noch door schippers bevaren worden, zoo dat zij het karakter van schepen geheel missen; en dat de raad mitsdien geheel vrij was om het kosteloos gebruik maken der haven en sluis te vergunnen en het heffen eener belasting van die waterschuiten in strijd zou zijn met art. 251 der gemeentewet.

De vergadering vereenigt zich geheel met dit voorstel.

De suppletoire kohieren der hondenbelasting en hoofdelijken omslag worden vastgesteld op f 305 en f 38.

Worden gelezen adressen van kommissarissen der Utrechtsche gas-onderneming en den heer mr. D. Leon, om de aan eerstgemelde toebehoorende gasfabriek aan den tweeden genoemde te mogen overdoen, terwijl de tweede daarbij tevens verzoekt om de stichtingskosten der fabriek te bepalen op f 45,000, zijnde den koopprijs.

Burgemeester en wethouders stellen de inwilliging dezer verzoeken voor, onder verpligting voor de verkrijgers om alles wat de straatverlichting betreft goed in orde te maken en binnen zes maanden eene kaart in te leveren van de kanalisatie en de plaatsing der lantaarns. Alzoo is besloten.

Wordt gelezen een adres van den heer L. C. Nieuwenhuys, zich beklagende over zijne designatie voor de dienst bij de brandweer, waarvoor hij voorwendt ongeschikt te zijn door een gebrek aan de keelklieren; waarop wordt goedgevonden dit adres om raad of berigt in handen der geneeskundige kommissie te stellen.

Worden medegedeeld de ingekomene aanbevelingen voor een lid der geneeskundige kommissie, waarop voorkomen de heeren P. A. Hochart jr. en P. Johannissen, en voor twee leden van het burgerlijk armbestuur, waarop voorkomen de heeren C. P. Soutendam en J. Mulder, J. G. Risseeuw en M. J. de Jongh; betuigende het armbestuur zijn innig leedwezen dat de heer de Peval, om voor hem gewigtige redenen, verzocht heeft niet bij den raad aanbevolen te worden; terwijl eindelijk worden aanbevolen tot regentes over het weeshuis mevrouwen G. L. van Deinse-Valckenaer en J. Kakebeeke-de Leeuw. De benoeming zal plaats hebben ter volgende vergadering.

Op voorstel van den voorzitter besluit de raad om de verhoorkamer der regtbank te laten schilderen, voor plus minus f 40.

Wordt medegedeeld dat zijn ingekomen:

eene missive van gedeputeerde staten, houdende berigt van de goedkeuring der betaling uit onvoorzien;

idem om indiening van een afschrift van het maximum van bedeeling;

idem houdende aanbeveling tot het maken eener verordening omtrent het begraven van gestorven of afgemaakt vee.

Dit laatste punt, eigenaardig behoorende tot de gezondheidspolicie, wordt aangehouden tot de nadere behandeling van de verordening op dat onderwerp.

Eenige staatsbladen zijn overgelegd en daarna de vergadering gesloten.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Algemeene beraadslaging over de begrooting.

Zitting van woensdag 27 november.

De heer *Tutein Nolthenius* voerde het woord over de koloniale politiek der regering. Er is gebleken dat het programma van 23 april jl., hetgeen met betrekking tot onze koloniën door iedereen als behoudend is beschouwd, niet ongeschonden is gehandhaafd, gelijk blijken kon uit het opmerkelijk verschijnsel, dat de liberale koloniale oppositie in de kamer den behoudenden minister van kolonien ondersteunt. Spreker is met vele andere leden in onzekerheid gebragt, doordien die minister geene ondubbelzinnige en openhartige belijdenis zijner koloniale staatkunde aflegt en zich niet met nadruk verklaart tegen hetgeen de koloniale oppositie verlangt. Die onzekerheid is nog toegenomen door de aftreding van den minister van buitenlandsche zaken, op grond van verschil in den ministerraad over het koloniale vraagstuk. Indien er aan die onzekerheid geen einde wierd gemaakt, zou spreker zich genoodzaakt zien zijne goedkeuring aan de begrootingswetten te onthouden.

De heer *Gevers Deynoot* oordeelde, dat de minister van koloniën in en buiten de kamer onbillijk en onregtvaardig bejegend werd, daar men dagelijks allerlei booze geruchten omtrent hem verspreidde, ten einde hem zijne portefeuilje te ontrukken en agitatie in het land te verwekken. Afgunst, gekwetste eigenliefde, vrees voor afschaffing van misbruiken van welke men zoo gemakkelijk de vruchten plukte, waren voor een groot deel de redenen van al die kuiperijen. Zelfs in vele redevoeringen, in deze kamer gehouden, straalde dat wantrouwen jegens den minister door. De minister had echter geenerlei handeling gepleegd, die zoodanige beschuldigingen kon wettigen, of de vrees kon billijken dat wij binnen weinige jaren de oost-indische bezittingen zouden verspeeld hebben. Wat spreker betrof, hij zou de daden van den minister afwachten.

De tegen de regering ingebragte beschuldiging van gebrek aan werkzaamheid, kon spreker niet deelen, want indien de raad van state de wetsontwerpen, die hij ten onderzoek ontvangen had, zoo lang ophield, mogt men daarvan geen wapen tegen de regering maken.

Zijne hoofdbedenking tegen de regering lag echter in de kwistigheid der begrooting, vooral merkbaar bij hoofdstuk V; doch hij vleide zich, dat daarin door amendementen de noodige verminderingen zouden gebragt worden. Hij schaarde zich althans onder de leden, die geen wantrouwen tegen dit kabinet koesteren, maar zijne daden zullen afwachten. De aftreding van den minister van buitenlandsche zaken had hij met leedwezen gezien. In weêrwil van hetgeen daaromtrent reeds was medegedeeld, was hij nog niet genoegzaam ingelicht. Hij betreurde die aftreding des te meer, omdat daardoor nu misschien de behandeling van de met België gesloten overeenkomst wegens de aftappingen van water uit de Maas, zou worden verschoven. Hij wenschte dat die behandeling spoedig zou plaats vinden.

De heer *de Brauw* had zich afgevraagd, welke de ware koloniale politiek van dit ministerie was? Hij wist het niet, en verkeerde in onzekerheid en ongerustheid. Hij was een voorstander van het kultuurstelsel, zonder zich daarom aan bestaande misbruiken vast te houden, en wenschte dat de voordeelen, die de op hoog gezag ingevoerde kultures aan den staat opleveren, niet in de waagschaal zouden worden gesteld, daar de staat die voordeelen ook in de toekomst niet kan missen. Spreker was vooral daarom ongerust, omdat de

minister van kolonien gesteund wordt door de partij, die, ofschoon zij van trapswijzen overgang spreekt, toch altijd, indien men eenige jaren terug denkt, tegen het behoud van het kultuurstelsel gestemd was. Bovendien was het bepaalde punt van geschil, waarom de minister van buitenlandsche zaken is afgetreden, door den minister van financiën eergisteren verzwegen. Was, vroeg spreker, de zaak van den resident Bekking de reden van die aftreding?

Het stelsel van den minister van koloniën, oplossing van het kultuurstelsel in de partikuliere teelt, kwam spreker onuitvoerbaar voor, en moest, zijns inziens, op den ondergang van het kultuurstelsel uitloopen. Wel had de minister nog geene handeling gepleegd, die van zucht tot slooping getuigde, maar het kwam hier aan op eene verklaring van beginselen. Als het systeem, dat de heer Duymaer van Twist voorstaat, opging, dat de javaan tot vrijheid en zelfstandigheid moet worden opgeleid, dan zou die javaan, naar sprekers meening, ons ontvallen. Noch in de kwistigheid der begrooting, noch in andere redenen vond spreker aanleiding om den minister zijn vertrouwen te ontzeggen: zijn wantrouwen bepaalde zich tot het koloniale stelsel van dit ministerie, en daaromtrent hoopte hij nog te worden ingelicht.

De heer *van Bosse* roerde eerst de anonyme aanmerking aan, in het voorloopig verslag voorkomende, over de gelijktijdige waarneming van een onbezoldigd ambt [het lidmaatschap van de kommissie voor den aanleg der spoorwegen] met het lidmaatschap der staten generaal. Hij had eer van zijne ambtgenooten eene flinke en openlijke beschuldiging verwacht. Tot de zaak zelve overgaande, besprak hij drie punten:

1. de zamenstelling van ministeriën. De heeren Wintgens en Olivier hadden in de vorige dagen betoogd, dat er sedert 1853 niet *één* ministerie der meerderheid, maar telkens een ministerie van fusie was opgetreden. Spreker meende dat dit ook niet anders kon, omdat hier vele fraktiën, en niet twee groote, scherp afgebakende partijen bestaan. In alle andere konstitutionele landen ziet men het zelfde verschijnsel. Spreker durfde daarom beweren, dat hier nog nooit iets anders dan een ministerie van fusie was geweest en dat dit nog lang aldus zal blijven.

2. het financiële vraagstuk. De kritiek, door den heer Betz over het financiële gedeelte der begrooting uitgesproken, was juist, doch spreker meende dat het goed en nuttig was te erkennen, dat de schuld van de verhooging voor een groot deel op de vertegenwoordiging rust, waarbij hij wees op de uitgaven die men had toegestaan voor spoorwegen, voor het zeewezen, voor oorlog, voor de nieuwe inrigting van den raad van state enz. Dit nam echter niet weg, dat men zich bevreemden moest dat de regering op dit oogenblik een zoo verhoogd cijfer had voorgedragen, terwijl zij omtrent den stand der geldmiddelen geene voldoende inlichtingen gegeven had.

3. het koloniale vraagstuk. Spreker wenschte meerderen invloed der vertegenwoordiging in koloniale aangelegenheden. Op koloniaal gebied bestond er misverstand, zoo dat de een liberaal noemde, hetgeen in het oog van den ander konservatief was. Niemand echter wilde in Indië europesche begrippen met overdreven haast invoeren. Hij verlangde vaststelling der koloniale begrooting bij de wet, hetgeen thans meer dan ooit vereischt wordt, nu er 24 millioen uit de Oost noodig is, om het evenwigt tusschen onze inkomsten en uitgaven te herstellen. Juist de konservatieve leden moesten prijs stellen op vaststelling der indische begrooting bij de wet.

De heer *van Eck* kwam, na een onderzoek van den tegen dit ministerie gevoerden strijd, tot de slotsom, dat het ten onregte van illiberaliteit en gebrek aan werkzaamheid beschuldigd wordt. Hij voor zich had geen reden om de regering zoo bepaaldelijk tegen te werken als gedaan wordt door *sommige leden van de partij tot welke hij ook behoort*. Onder vele andere loffelijke punten, deed het hem inzonderheid genoegen dat de regering de spoorwegwet zoo krachtig uitvoert, daar de spoorwegen niet alleen de cirkulatie van personen, maar ook van gedachten bevorderen. De regering was bij menige gelegenheid, bij de wet op de regterlijke organisatie, die op den raad van state, de erkenning van den koning *van Italië, enz., liberaler geweest dan de liberale partij.*

Ofschoon spreker zich dus op al deze gronden niet geregtigd achtte zijn vertrouwen aan de regering te ontzeggen, had hij toch bezwaren, en wel voornamelijk over het niet indienen van verscheidene wetten, namelijk die op het hooger en middelbaar onderwijs, de zegelwet met betrekking tot de drukpers, de wegneming der plaatselijke akcijnsen, de herziening *der postwet, der beide departementen van eeredienst,* enz. Voorts hoopte hij dat hoofdstuk V. zou worden verminderd. Hij zou het betreuren indien dit kabinet moest vallen.

De heer *de Bieberstein* sprak over de wenschelijkheid van de regeling der betrekking van Limburg tot den duitschen bond; de heer *van Nispen van Sevenaer* ried voorzigtigheid op koloniaal gebied aan, en de heer *van Voorthuysen* sprak over de toepassing van de lessen der staatshuishoudkunde op de koloniale belangen; hij zou den minister van kolonien gaarne ondersteunen zoo lang deze met bedaardheid voortging op den weg van hervorming.

Daar geen der leden verder het woord verlangde te voeren, stond de *minister van financien* op, en beantwoordde in eene *uitgebreide rede de aangevoerde bedenkingen. Het beginsel* der regering ten aanzien der kolonien was langzame, geleidelijke vooruitgang. Met voorbeelden trachtte hij aan te toonen dat de beschuldiging van beginselloosheid ongegrond was. Wat het cijfer der begrooting betrof, daarbij was men uitgegaan van de stelling om slechts die uitgaven voor te dragen, welke strikt noodzakelijk te achten waren. Hij zou de afschaffing van belastingen allezins wenschelijk achten, indien dit slechts met de belangen der schatkist overeen kwam. Tegen de door den heer van Lijnden gevraagde overlegging der nota, die door den minister van koloniën bij de zamenstelling van het ministerie was ingediend, moest spreker bezwaar maken. De minister van kolonien zou echter inlichtingen geven, die allen gerezen twijfel konden doen verdwijnen. Spreker hoopte dat de heeren Nolthenius, Gevers Deynoot en de Brauw zich zouden tevreden stellen met de verzekering, dat de oorzaak der aftreding van den minister van buitenlandsche zaken bestond in verschil van gevoelen tusschen hem en de andere ministers over de koloniale politiek. Ten slotte antwoordde de spreker aan den heer van Eck, dat eene nieuwe wet op het zegelregt in bewerking was, doch dat, na de verwerping der nieuwe postwet door de eerste kamer, eene nieuwe overweging van dat onderwerp niet wel mogelijk was.

Zitting van donderdag 28 november.

De *minister van kolonien* ontwikkelde heden in eene uitvoerige rede de koloniale politiek van het kabinet. Na kortelijk gezinspeeld te hebben op de beschuldigingen die in den laatsten tijd aanhoudend door een zeker dagblad in de residentie tegen hem ingebragt worden en die hij met den naam van „bezoldigden laster" bestempelde, doch bij welk „walgelijk onderwerp" hij niet lang stil stond, gaf hij eene duidelijker verklaring van de redenen der aftreding van den minister van buitenlandsche zaken, dan men tot nog toe ontvangen had. Eerst was er verschil tusschen dien minister en hem ontstaan over vermeende afwijking van het programma van 23 april; en vervolgens spanning over zekere voordragt door spreker in den ministerraad gedaan, doch die hij nu niet kon aanduiden. Spreker had daarop te kennen gegeven dat hij niet te zamen met dien anderen minister kon aanblijven. Maar de krisis was imminent geworden na de openbaarmaking der depeche-cirkulaire aan onze gezanten. Spreker ontkende, dat het karakter der benoeming van den heer Sloet tot goeverneur-generaal daarin met juistheid geschetst zou zijn, te meer daar die heer met algemeene stemmen benoemd was. Hierop had de minister van buitenlandsche zaken een brief aan den koning geschreven om Zr. Ms. beslissing in dezen stand der zaak te verzoeken, en daarop was de aftreding van genoemden minister gevolgd.

Spreker kon niet begrijpen dat zijne rigting op koloniaal gebied ongerustheid had verwekt, daar hij niet was afgeweken van zijne vroegere beginsels, opgenomen in het programma van konstitutie van het kabinet, want het programma van 23 april was slechts in algemeene bewoordingen gesteld, die altijd voor verschillende uitlegging vatbaar waren. Pogingen tot omverwerping van het bestaande waren hem ten onregte te laste gelegd. Met betrekking tot het kultuurstelsel grondde hij zich op art. 56 van het regeringsreglement, altijd door hem in dien zin opgevat, dat het einddoel van dat voorschrift altijd moest leiden tot vrijen arbeid, het zij ten behoeve van het goevernement, het zij ten behoeve van partikulieren. De minister betoogde, met een beroep op vele autoriteiten, dat de inlander, ofschoon niet binnen een vooraf te bepalen tijd, wel op te leiden was tot het begrip om vrijwillig te verrigten hetgeen hij nu gedwongen moest doen. Had hij art. 56 verkeerd opgevat, dan wenschte spreker dat men hem zou teregt wijzen. In ieder geval oordeelde hij, dat men eenmaal tot vrijen arbeid zou moeten geraken, en dat daartoe ook de mogelijkheid bestond, daar de bevolking in Indië genoegzame bewijzen heeft gegeven dat zij daartoe de geschiktheid bezit, terwijl in Indië verscheidene ondernemingen met vrijwilligen arbeid worden uitgevoerd. Evenmin als het kultuurstelsel wilde de minister het konsignatiestelsel ondermijnen; hij hoopte dat men hem daaromtrent op zijn woord zou gelooven.

Spreker hoopte nu voldoende begrepen te zijn; in het tegenovergestelde geval moest hij wanhopen of hij zich ooit begrijpelijk zou kunnen maken. Met gerustheid zou hij de stemming over zijne begrooting afwachten, doch hij wilde wel bekennen dat hij eene beslissing reikhalzend te gemoet zag. Hij smeekte echter geene gunstige stemming af, maar in tegendeel openlijke ondersteuning of bestrijding, want dit was noodig opdat eindelijk blijken mogt wat de kamer van het kabinet verlangt.

Nadat de heer *Wintgens zijne vroeger geopperde bezwaren* nogmaals nader had aangedrongen, nam de heer *Heemskerk Az.* het woord, om te verklaren dat hij omtrent de koloniale politiek van den minister ongerustheid koesterde, te meer daar hij vreesde dat de veranderingen in het kultuurstelsel zouden gebragt worden zonder medewerking van de wetgevende magt. Van het stelsel van den minister vreesde hij benadeeling van *de goevernements-kultures, terwijl hij niet* minder zorg koesterde omtrent het konsignatiestelsel en het beleid der indische financien.

Ook de heeren *Schimmelpenninck, Tutein Nolthenius* en *de Brauw* bragten andermaal hunne reeds aangevoerde bezwaren te berde.

De heer *Mijer* dacht ongunstig over het stelsel van den minister *van kolonien ten aanzien der kultures en beweerde* dat dit stelsel reeds vroeger door den goeverneur-generaal Merkus veroordeeld is. Spreker meende ook dat de minister in dwaling verkeerde omtrent den zin van art. 56 van het regerings-reglement, doch moest de uiteenzetting van die stelling uit hoofde van het ver gevorderde uur tot morgen verschuiven.

EINDVERSLAG.

Bekrachtiging van provinciale belastingen.

Het wetsontwerp tot heffing van provinciale belastingen in Zeeland heeft in de sektien der tweede kamer tot de volgende opmerkingen aanleiding gegeven:

1. Bij vergelijking der staten, aanwijzende de behoeften, welke door provinciale belastingen moeten worden gedekt, stuitte men op het verschil in de vergoeding van schade wegens het afmaken van vee enz. tot wering van besmettelijke veeziekten. In sommige provincien schijnt zij door de provincien, in andere door het rijk bekostigd te worden. Men vroeg of te dien aanzien geene algemeene regelen zijn vastgesteld, en zoo ja, waarom daarvan wordt afgeweken?

2. Het kwam aan sommige leden noodzakelijk voor om, met terugblik op hetgeen bij de behandeling der loopende staatsbegrooting over het subsidie aan de kalamiteuse polders is gezegd, hier weder de aandacht te vestigen op de geheel onregelmatige wijze, waarop in deze provincie gedurende eene lange reeks van jaren eene aanzienlijke belasting, bij wijze van opcenten op de grond- en personele belastingen, van alle ingezetenen der provincie, zonder onderscheid, ten behoeve dier polders wordt geheven.

Voorop stellende dat bij art. 129 der grondwet en 116 der provinciale wet het heffen van belastingen ter bestrijding van provinciale uitgaven, afhankelijk is van de voorafgaande bekrachtiging door de wet, zou men van zelf al dadelijk het oog rigten naar deze jaarlijks terugkeerende rij van voordragten, om de wettelijke toestemming voor de bedoelde heffing te zoeken. Intusschen zal men er te vergeefs omzien naar eenige wet die haar veroorlooft. Geen zweem van eenigen grond voor zoodanige belasting zal men in deze wetten aantreffen. De vraag, van waar dan die belasting haren oorsprong ontleent, en met welk regt zij van de gezamenlijke bewoners der provincie gevorderd wordt, werd tot zeer onlangs nog gewoonlijk beantwoord met een beroep op art. 14 van het dekreet van 28 december 1811, waarbij het heffen van opcenten op de direkte belastingen in de provincie Zeeland ten behoeve van de kalamiteuse polders voor vijf jaren is toegestaan. Die wettige grond is intusschen met het jaar 1816 opgehouden, en sedert dien tijd is men inderdaad zonder eenige wettelijke toestemming, alleen krachtens koninklijke besluiten en daarna in gevolge een in 1840 ingevoerd reglement van administratie der polders in Zeeland, met de heffing voortgegaan, niettegenstaande de grondwetten van 1815 en 1840 beide zoodanige heffing blijkbaar uitsloten. Slechts eenmaal, in 1851, werd door de staten dier provincie eene ernstige poging gewaagd om aan dezen ongeregelden toestand een einde te maken, door het bedrag dier belasting op de provinciale begrooting uit te trekken; maar deze poging sluitte op de zeer juiste weigering der regering om daaraan gevolg te geven, op grond dat zoodanige heffing niet kon geacht worden te geschieden ter bestrijding van provinciale behoeften, en alzoo het karakter eener provinciale belasting miste. Dit was ook nog ten verleden jare de meening der regering. De minister voegde er toen evenwel bij, dat die belasting ook niet is eene polderbelasting, en ontnam daarmede aan de heffing haren laatsten schijngrond. Want wat na die verklaring nog volgde, dat namelijk deze zeer speciale en exceptionele belasting, die krachtens in werking zijnde reglementen (art. 11 van het genoemde polderreglement van 1840) bestond, door het derde additionele artikel der grondwet zou zijn gehandhaafd, schijnt in dit artikel zelf, dat alleen van verbindende wetten, reglementen en besluiten gewaagt, volkomen wederlegging te vinden. Verbindende kracht toch kan bezwaarlijk, ook met de grondwet van 1840 en zelfs bij den minder geregelden toestand van het provinciaal beheer te dier tijde, worden toegekend aan een besluit van provinciale staten, waarbij de koning gemagtigd wordt van alle ingezetenen der provincie gelijkelijk belastingen voor een, naar de minister zelf erkende, „zeer speciaal en exceptioneel" belang te heffen. Reeds in de grondwet van 1815 was immers het beginsel geworteld, dat geenerlei belasting, ten zij met medewerking der wetgevende magt, mogt worden geheven, en sedert is dat beginsel steeds gehandhaafd en versterkt. De leden, die op dit punt de aandacht bij vernieuwing vestigden, moesten met te grooter ernst op eene spoedige wettelijke voorziening in deze aangelegenheid aandringen, omdat, zoo er al van het beheer en gebruik der dus geheven gelden eenige verantwoording geschiedt, die zeker niet plaats vindt op de wijze en volgens de regelen, welke bij de provinciale wet zijn voorgeschreven. De bestendiging van een en ander komt hun voor, althans niet langer te mogen voortduren dan volstrekt noodig is tot het ontwerpen en tot stand brengen van wettelijke maatregelen te dien aanzien.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS, UITGEVERS VAN DE MIDDELBURGSCHE COURANT.